

IZVJEŠĆE O RADU GRADSKE KNJIŽNICE I ČITAONICE VINKOVCI

I

FINANCIJSKO IZVJEŠĆE ZA 2020. GODINU

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	3
NOVA ZGRADA KNJIŽNICE.....	4
2. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA KNJIŽNICE.....	4
3. KORISNICI I POSUDBA KNJIŽNIČNE GRAĐE.....	6
4. KNJIŽNIČNA GRAĐA.....	7
5. NABAVA I STRUČNA OBRADA KNJIŽNIČNE GRAĐE.....	7
6. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI KNJIŽNICE I IZLOŽBE.....	8
7. OSTAVŠTINA JOSIPA KOZARCA.....	20
8. OSTAVŠTINA SLAVKA MAĐERA.....	21
9. INFORMATIČKA OPREMA.....	22
10. SURADNJA.....	22
11. MATIČNA SLUŽBA ZA NARODNE I ŠKOLSKE KNJIŽNICE VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE.....	23
12. NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA SV. BENEDIKTA NUŠTAR.....	23
13. BIBLIOBUSNA SLUŽBA VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE.....	24
14. FINANCIRANJE.....	25

1. UVOD

Izvešće o radu Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci za 2020. godinu sadrži:

1. Izvešće o radu Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci
2. Financijsko izvješće za 2020. godinu
3. Izvešće o radu Županijske matične službe s narodnim knjižnicama u 2020. godini
4. Izvešće o radu Županijske matične službe sa školskim knjižnicama u 2020. godini.

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci narodna je knjižnica koja obavlja funkciju gradske i županijske matične knjižnice Vukovarsko-srijemske županije. Osnivač i vlasnik Knjižnice jest Grad Vinkovci. Knjižnica je zasnivala svoj program rada na Zakonu o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19), Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj (NN 58/99) i Programu javnih potreba u kulturi Grada Vinkovaca. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci najstarija je ustanova u Gradu. Nositelj je kulturnih aktivnost i najvažnija podrška obrazovnom i znanstveno-istraživačkom radu u Gradu i Županiji. Treba istaknuti informaciju otkrivenu nedavnim istraživanjem kako je dječji odjel ustrojen još 1937. godine, čime dolazimo do spoznaje da je Dječji odjel Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci (tada Hrvatske čitaonice) među prvima, ako ne i prvi dječji odjel u Republici Hrvatskoj. Za navedeno stajalište uporište smo našli u časopisu branik (Hrvatski branik, 23. listopada 1937., str. 2.). U članku je vidljivo da je tadašnji dječji odjel imao svoj fond, radno vrijeme, zaposlenika i ciljne korisnike, što su karakteristike i današnjih odjela u narodnim knjižnicama. Otkriveni podatci obvezuju nas i na dodatna istraživanja kojima ćemo se posvetiti i o kojima ćemo informirati zainteresiranu javnost kako u struci tako i izvan nje. Misija je Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci osigurati svim građanima grada Vinkovaca i Vukovarsko-srijemske županije jednaku dostupnost svim vrstama informacija, širokom spektru znanja, svjetskoj i nacionalnoj kulturnoj baštini kao osnovama za učenje kroz cijeli život, neovisno o mediju i raznovrsnim oblicima kulturne raznolikosti te proaktivno odgovoriti na raznolike i promjenjive informacijske potrebe. Zatim, unaprijediti znanje i kvalitetu života građana Županije razvijanjem svih vrsta pismenosti te promicanjem čitanja i cjeloživotnog učenja za sve, kao i čuvanjem i promicanjem lokalne baštine na dobrobit pojedinca i društva u cjelini. Pritom, uvažavajući načela iz Ustava Republike Hrvatske, Kopenhaške deklaracije o ulozi narodnih knjižnica u Europskoj uniji, dokumenata UNESCO-a i IFLA-e, poglavito Manifesta za narodne knjižnice, knjižnične se usluge pružaju svim stanovnicima Grada i Županije, bez obzira na njihovu dob, rasnu ili nacionalnu pripadnost, vjersko ili političko opredjeljenje, u različitim oblicima i s pomoću suvremenih tehnologija.

NOVA ZGRADA KNJIŽNICE

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci proteklu će godinu pamtiti kao povijesnu u mnogim segmentima svoga rada, a najznačajniji je izgradnja nove zgrade Knjižnice, koja je započela 14. veljače 2020. godine. U samo godinu dana na mjestu stare Knjižnice, koja je do temelja izgorjela u Domovinskom ratu, izgrađeni su podrum i prizemlje te su se počeli nazirati obrisi nove moderne zgrade. Nova zgrada Knjižnice, vrijedna gotovo 50 milijuna kuna, na površini od 4482 m², osim što je ostvarenje dugogodišnjeg sna, bit će i prostor u kojem ćemo u potpunosti moći ostvariti svoju misiju – unaprijediti znanje i kvalitetu života svih građana grada Vinkovaca i Vukovarsko-srijemske županije razvijanjem svih vrsta pismenosti te promicanjem čitanja i cjeloživotnog učenja za sve, kao i čuvanjem i promicanjem lokalne baštine na dobrobit pojedinca i društva u cjelini.

2. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA KNJIŽNICE

Upravno vijeće Knjižnice

U 2020. godini Upravno vijeće Knjižnice postupalo je sukladno Poslovniku Upravnog vijeća u sastavu:

1. Marina Markić, prof. (predsjednica)
2. mr. sc. Vladimir Ćirić
3. Jasna Garvanović, dipl. oec.
4. Tija Pažanin, dipl. knjiž. i prof.
5. Helena Čačić.

Održalo je 13 sjednica čiji je sadržaj zbog transparentnosti dostupan na službenoj Knjižnice www.gkvk.hr.

Stručno vijeće Knjižnice

Stručno je vijeće savjetodavno tijelo Knjižnice, a ima devet članova imenovanih iz redova stručnih djelatnika Knjižnice.

Članovi su Stručnog vijeća:

1. Vedrana Lugić (predsjednica)
2. Blanka Bazina Vranić
3. Željka Djeke
4. Iva Grković

5. Klaudija Mandić
6. Tihomir Marojević
7. Radivoj Mirić
8. Sonja Šimić
9. Kristina Videković.

Stručno je vijeće u 2020. godini održalo 12 sjednica na kojima se raspravljalo o programu rada i razvitka Knjižnice te o njegovom provođenju, predlagalo i organiziralo način obavljanja stručnih poslova, razmatralo potrebu stručnog obrazovanja te raspravljalo o svim stručnim pitanjima i sl.

Zaposlenici

Knjižnica je tijekom 2020. godine imala ukupno 27 zaposlenika: 22 je zaposlenika bilo uposleno na knjižničarskim poslovima, a 5 na ostalim poslovima (vozač, računovodstvena i administrativna referentica, blagajnica, informatičar, spremačica). Od 22 stručnih zaposlenika, 2 su viša knjižničara, 13 je diplomiranih knjižničara, 7 pomoćnih knjižničara. Od ukupnog broja zaposlenika, 4 zaposlenika rade na određeno vrijeme. Obrazovna struktura zaposlenika broji 11 zaposlenika sa srednjom stručnom spremom (spremačica, vozač, blagajnica, računovodstvena i administrativna referentica, 7 pomoćnih knjižničara) i 16 zaposlenika s visokom stručnom spremom (2 viša knjižničara, 13 diplomiranih knjižničara i informatičar). Financiranje: 1 se zaposlenik financira iz proračuna Općine Nuštar, 3 iz proračuna Vukovarsko-srijemske županije i ostalih općina s kojima je Knjižnica sklopila ugovore, 1 iz proračuna Ministarstva kulture i Grada Vinkovaca u manjem iznosu, a ostali se djelatnici financiraju iz proračuna Grada Vinkovaca. Prosječna bruto plaća u Knjižnici u 2020. godini iznosila je 8.648,06 kn, a prosječna neto plaća 6.655,37 kn.

U Knjižnici djeluju sljedeće ustrojstvene jedinice:

1. Služba općih poslova
2. Odjel za odrasle
3. Dječji odjel – Dječja knjižnica mira
4. Audiovizualni odjel
5. Studijski odjel
6. Zavičajna zbirka Cibaliana
7. Spomen zbirka Ivana Vanje Radauša

8. Služba nabave i stručne obrade knjižnične građe
9. Služba informatike
10. Matična služba za narodne i školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije
11. Bibliobusna služba Vukovarsko-srijemske županije
12. Grafički odjel
13. Narodna knjižnica i čitaonica sv. Benedikta Nuštar.

3. KORISNICI I POSUDBA KNJIŽNIČNE GRAĐE

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu i ove godine prikuplja statističke podatke u *online* Sustavu statističkih podataka o knjižnicama, u kojem se mogu vidjeti svi pokazatelji uspješnosti na području Republike Hrvatske. Korisnici Knjižnice mogu posuditi najviše 6 jedinica knjižnične građe. Knjižna se građa može zadržati 14 dana (uz mogućnost obnove zaduženja do tri puta), izuzev građe iz Studijskog odjela, koju je moguće posuditi isključivo preko vikenda. Neknjižna se građa može zadržati 5 dana (bez mogućnosti obnove zaduženja). Korištenje je interneta za korisnike Knjižnice besplatno, a od 2019. godine postoji i otvorena mreža kojoj korisnici mogu pristupiti.

U Knjižnicu je u 2020. godini bilo učlanjeno ukupno 7184 korisnika, što je 151 korisnik više nego u 2019. godini. U Bibliobus je bio učlanjen 1312 korisnika, a u Narodnu knjižnicu i čitaonicu sv. Benedikta Nuštar bilo je učlanjeno 410 korisnika. Broj novoupisanih korisnika je 1512. To je pokazatelj da smo unatoč godini koju je obilježila pandemija izazvana koronavirusom našli način kako da ostanemo u kontaktu s korisnicima. U 2020. godini ukupno je posuđeno izvan Knjižnice 115 501 jedinica knjižne i 1223 jedinica neknjižne građe. Usluga međuknjižnične posudbe namijenjena je korisnicima kojima je potrebna građa iz drugih knjižnica, a takvih je zahtjeva bilo 23. U Knjižnicu je pristiglo 11 zahtjeva iz drugih knjižnica i svi su uspješno realizirani. U 2020. godini nastavila se akcija besplatnog upisa djece koja su krenula u 1. razred osnovne škole u školskoj godini 2020./2021. na području grada Vinkovaca i u mjestima Vukovarsko-srijemske županije u kojima Bibliobus ima stajališta te besplatnog upisa djece iz svih dječjih vrtića na području grada Vinkovaca. Grad Vinkovci i Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci od 1. siječnja 2020. godine daruju sve novorođene bebe s područja grada Vinkovaca paketicom dobrodošlice koji sadrži informativni letak o potrebi i važnosti čitanja djeci od najranije dobi, člansku iskaznicu Knjižnice te bebinu prvu slikovnicu

4. KNJIŽNIČNA GRAĐA

Na dan 31. prosinca 2020. godine Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, Bibliobus i Narodna knjižnica i čitaonica sv. Benedikta Nuštar posjeduju fond od 164 081 jedinice knjižnične građe, a sveukupna vrijednost fonda iznosi 17.513.160,75 kn. U 2020. godini nabavljeno je 6768 jedinica knjižnične građe u vrijednosti od 729.293,15 kn. Prema Pravilniku o reviziji i otpisu knjižnične građe u 2020. godini otpisano je 1840 jedinica knjižnične građe u vrijednosti od 150.266,68 kn.

5. NABAVA I STRUČNA OBRADA KNJIŽNIČNE GRAĐE

Redovitom nabavom te stručnom i tehničkom obradom građe Knjižnica nastoji zadovoljiti kulturne potrebe, potrebe za informiranošću i razonodom te edukacijske potrebe svih korisnika. Pri tome se vodi kriterijem trajne kulturne vrijednosti i traženosti određene knjižnične građe i Smjernica za nabavu knjižnične građe. Nju podrazumijevaju knjižna građa, multimedijalna građa, igračke te novine i časopisi. Knjižnična se građa nabavlja kupovinom, darom, Otkupom Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, obveznim primjerkom i zamjenom. Nabava i obrada knjižnične građe vrši se centralizirano – na jednom mjestu nabavlja se i obrađuje knjižnična građa za Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci, Bibliobus i Narodnu knjižnicu i čitaonicu sv. Benedikta Nuštar. U 2020. godini u Službi nabave i stručne obrade knjižnične građe radilo je četvero djelatnika. Dvije djelatnice imaju Ovlašnicu za rad u programu kooperativne katalogizacije u Skupnom katalogu Crolist. U 2020. godini katalogizirano je 6766 jedinica knjižnične građe, svakodnevnom redakturom lokalne baze podataka ispravljeno je oko 160 zapisa, a za potrebe Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu tijekom godine kvartalno je obavljena validacija podataka u sustavu Hrvatske autorske naknade s ciljem prikupljanja podataka o javnoj posudbi u narodnim knjižnicama Republike Hrvatske. Osim nabave te stručne i tehničke obrade knjižnične građe, djelatnici Službe dio radnog vremena provode i u radu s korisnicima, sudjeluju u organizaciji kulturnih događanja u Knjižnici te imaju svoja stalna zaduženja za određene programske aktivnosti.

Za Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci i Bibliobus Vukovarsko-srijemske županije nabavljeno je 6066 jedinica knjižnične građe, a za Narodnu knjižnicu i čitaonicu sv. Benedikta Nuštar 702 jedinice knjižnične građe. Za Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci kupljena je knjižnična građa u vrijednosti od 463.680,06 kn, za Bibliobus Vukovarsko-srijemske županije u vrijednosti od 34.010,97 kn, a za Narodnu knjižnicu i čitaonicu sv. Benedikta Nuštar u vrijednosti od 38.934,83 kn. Ukupno je nabavljeno 6768 jedinica knjižnične građe u vrijednosti od 729.293,15 kn. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, Bibliobus Vukovarsko-

srijemske županije i Narodna knjižnica i čitaonica sv. Benedikta Nuštar primili su darom knjižničnu građu u vrijednosti od 192.667,29 kn.

U 2020. godini, prema Pravilniku o reviziji i otpisu knjižnične građe, otpisano je 1840 jedinica knjižnične građe u vrijednosti od 150.266,68 kn.

6. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI KNJIŽNICE I IZLOŽBE

Plan i program rada Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci za 2020. godinu realiziran je u onoj mjeri u kojoj su to dopuštale epidemiološke mjere, kojih smo se strogo pridržavali. Godina koju je u svijetu, u svim područjima pa tako i u kulturi, obilježila pandemija izazvana koronavirusom ispred nas je stavila nove izazove. Knjižnica je bila zatvorena za korisnike od 19. ožujka do 27. travnja 2020. godine. U prvim danima pandemije Knjižnica je djelovala edukativno te je nastojala educirati korisnike kako razlikovati provjerene informacije od neprovjerenih. Kako bismo ostali u kontaktu s korisnicima, brzo smo osmislili nove usluge i događanja za korisnike, kao zamjenski oblik tradicionalnim knjižničnim uslugama.

- Rad Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci za vrijeme pandemije

Suočena s pandemijom, Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci od 11. ožujka 2020. godine počinje provoditi prve epidemiološke mjere. 16. ožujka 2020. godine Knjižnica prestaje raditi s korisnicima te, koliko je moguće, organizira rad od kuće. U početku krize Knjižnica kao informacijska ustanova nastoji djelovati edukativno kako bi korisnicima olakšala razlikovanje provjerenih i pouzdanih informacija od neprovjerenih informacija i dezinformacija, posebice u okolnostima informacijskog kaosa u pisanju o epidemiji COVID-19. Ubrzano se osmišljavaju i određene usluge i događanja za korisnike kao zamjena za tradicionalne knjižnične usluge. *Emotikoni* su kvizovi kojima se željelo zabaviti korisnike. Objavljivali su se svakoga ponedjeljka, a zadatak je bio pogoditi naziv knjige ispisan pomoću *emotikona*. Zadatci su stavljeni za djecu i za odrasle, a objavljivani su na knjižničnoj Facebook stranici. *Minute za dobar san* osmišljene su kao alat za poticanje čitanja u kriznim uvjetima. Djeci su osigurane obje dimenzije slikovnice – zvučna (čitanje) i vizualna (ilustracije). Videozapisi su se redovno prikazivali utorkom i četvrtkom, a zbog velikog interesa uveden je još jedan termin – subotom u 20 sati. Prve su priče prikazane 2. travnja kako bi Knjižnica obilježila Međunarodni dan dječje knjige, Andersenov rođendan i 7. rođendan kampanje *Čitaj mi!* Videoslikovnice su objavljivane na knjižničnoj Facebook stranici i knjižničnom YouTube kanalu – GkVinkovci. *Nina Bljak vam predstavlja* naziv je rubrike u kojoj se svake srijede na knjižničnoj Facebook

stranici i knjižničnom Instagram profilu mogu pročitati zanimljivi osvrti Nikoline Baljak na književna djela. Nikolina Baljak poznata je blogerica koja svojim specifičnim odabirom naslova zna zainteresirati svakog istinskog ljubitelja knjige. *Zavičaj u srcu* rubrika je koja se piše svakoga petka i objavljuje na knjižničnoj Facebook stranici. U njoj se donose manje poznate činjenice, priče ili anegdote o Vinkovcima. Često su priče popraćene fotografijama koje se čuvaju u Zavičajnoj zbirci i podsjećaju korisnike na neka sretnija vremena i činjenicu da je aktualna kriza samo prolazna situacija, ali njihov zavičaj, Vinkovci i Knjižnica uvijek će biti tu. *Kućice za knjige* relativno su nova usluga. Prošle su godine postavljene na trima lokacijama u Vinkovcima. Knjižnica redovito popunjava kućice viškovima knjiga koje korisnici mogu uzeti, pročitati i vratiti, a upravo te kućice iskorištene su kako bi se u vrijeme dok je Knjižnica zatvorena korisnicima osigurala i fizička dostupnost knjiga.

E-knjige – putem društvenih mreža korisnici su obaviješteni na kojim mrežnim mjestima mogu čitati knjige u nekom od digitalnih oblika. Za suvremenu hrvatsku književnost preporučena je internetska stranica BEK – Besplatne elektroničke knjige, za klasična djela hrvatske književnosti preporučena je baza Filozofskog fakulteta u Zagrebu, za lektire je preporučen portal eLektire, a za knjige na engleskom jeziku portal Open culture. Uz opisani redoviti rad, Knjižnica je u travnju organizirala i dva događanja. Promovirana je knjiga Brune Šimleše *Kako zavoljeti sebe*. Bila je to prva *online* promocija Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci. Promocija je organizirana uživo, a prenošena je putem knjižnične Facebook stranice te je posjetiteljima omogućena izravna komunikacija s autorom. U travnju je ostvaren i kompletan program Noći knjige, upravo onako kako je zamišljen u veljači. Sva su događanja prethodno snimljena, a videozapisi naknadno obrađeni. Pokazalo se da društvene mreže imaju velik potencijal, koji do ove krize nije bio posve iskorišten. Stoga će dio opisanih aktivnosti postati trajnom uslugom Knjižnice, a vjerujemo kako će i događanja kao što su mrežne promocije postati sve češća.

- **Bebe u Knjižnici**

Od 1. siječnja 2020. godine Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci provodi projekt *Bebe u knjižnici*. Projektom su obuhvaćena sva novorođena djeca u gradu Vinkovcima, a zbog nepovoljne epidemiološke situacije realizira se tako da se roditeljima u Knjižnici uručuje prigodna torba u kojoj se nalaze prva djetetova slikovnica, letak kampanje *Čitaj mi!* i upute za realizaciju besplatnog upisa djeteta u Knjižnicu. Projekt je nadogradnja ranije započetih

programa poticanja čitanja od najranije dobi te dodatno osnažuje povezanost Knjižnice s lokalnom zajednicom.

- **Kolektivna iskaznica starije vrtičke skupine**

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci dugi niz godina ostvaruje dobru suradnju s Dječjim vrtićem Vinkovci kao i s privatnim i vjerskim vrtićima. Nakon uspješno provedenog programa *Knjižnica u gostima* Dječja knjižnica mira započinje s projektom *Kolektivna iskaznica starije vrtičke skupine*. Svrha je Projekta ojačati suradnju Knjižnice i vrtića te uključiti roditelje, s težnjom da svaki prvašić postane članom Knjižnice. Kolektivni su posjeti vrtića češći te se rad vrtića prezentira i van njihovih prostora, tj. u Knjižnici, a time se neposredno skreće pozornost javnosti na neophodnu povezanost odgojno-obrazovnih i kulturnih ustanova u Gradu. U 2020. godini sve su vrtičke skupine u svim gradskim i privatnim vrtićima dobili nove iskaznice i prigodne torbe radi lakše provedbe projekta.

- **Besplatan upis prvašića u Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci**

Ovaj je projekt svojevrsna nadogradnja na projekt *Kolektivna iskaznica starije vrtičke skupine*. Prema EU-u, svoj bi djeci trebalo omogućiti besplatan upis u knjižnicu. Kako to još uvijek nije moguće, Knjižnica nastoji besplatnim upisom prvašića učiniti barem jedan korak bliže ostvarenju konačnog cilja. Cilj je ovog projekta djeci približiti Knjižnicu kao mjesto ugone, na kojem će, osim posudbe knjiga, naći još niz zanimljivih sadržaja.

Za ostvarenje ovih ciljeva neobično je važna i suradnja s roditeljima, za koje je oformljena posebna zbirka psihološko-pedagoške literature pod nazivom *Kutić za roditelje*.

- **Dan hrvatskih bibliobusa**

U znak sjećanja na datum kada je 1969. godine u Rijeci krenuo na put prvi namjenski hrvatski bibliobus, 9. lipnja obilježava se, od 2019. godine, kao **Dan hrvatskih bibliobusa**. Nacionalnim Danom hrvatskih bibliobusa slavi se jedna od mnogih važnih i nezamjenjivih usluga koje naše narodne knjižnice nude građanima – usluga pokretnih knjižnica. Dan hrvatskih bibliobusa održan je pod motom *Sreća je... putujuća knjižnica!*, koji osobito vrijedi za sve one građane naše zemlje, djecu i odrasle, kojima su usluge bibliobusa često od životnog značaja, jer žive u malim i/ili udaljenim naseljima u kojima nema mjesnih knjižnica.

Bibliobusna služba Vukovarsko-srijemske županije priključila se virtualnom obilježavanju Dana hrvatskih bibliobusa. Na Facebook stranici Službe tijekom dana objavljivali su se različiti

sadržaji kojima se željelo ukazati na sve usluge koje nudi ovaj oblik knjižnice. Korisnici su imali priliku vidjeti fotografije i videouratke rada na terenu.

- **14. rođendan Bibliobusne službe Vukovarsko-srijemske županije**

20. veljače 2020. godine u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci slavljeničkim programom obilježen je 14. rođendan Bibliobusne službe Vukovarsko-srijemske županije te su proglašeni pobjednici Natječaja. Natječaji se od 2008. godine, već tradicionalno, organiziraju povodom rođendana Bibliobusa. Namijenjeni su učenicima osnovnih škola Vukovarsko-srijemske županije, a cilj im je kod djece i mladih potaknuti kreativnost, maštu, dječje stvaralaštvo. Prošle je godine objavljen Natječaj za najbolji bibliorap na temu Bibliobusa, knjiga, prijateljstva... Slavljenički program započeo je glazbenim nastupom učenica Glazbene škole Josipa Runjanina Vinkovci. Nakon toga uslijedili su pozdravni govori ravnateljice vinkovačke knjižnice Vedrane Lugić, zamjenika Gradonačelnika grada Vinkovaca Gabrijela Šokičića te izaslanika Župana Vukovarsko-srijemskog Viktora Lukačevića. Žiri za odabir najboljih radova djelovao je u sastavu: Luka Čolaković – Choky, vinkovački reper, Josip Džijan – Siky, DJ i producent, Jakov Jozinović, dječji glazbeni izvođač i Tena Tonković, dipl. knjižničarka u Bibliobusnoj službi VSŽ-a. Najboljim bibliorapom ocijenjen je rad učenika 4.a razreda Osnovne škole Ivan Meštrović Drenovci Marijana Marjanovića i Patrika Mrkonjića, koji je nastao pod mentorstvom Karoline Bakšaj. Pobjednicima su uručene nagrade – poklon-knjige, slatki paketi i besplatno jednogodišnje članstvo u Bibliobusu. Nagrade im je uručio zamjenik Pročelnice Upravnog odjela za turizam i kulturu Vukovarsko-srijemske županije Viktor Lukačević.

- **145 godina Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci**

Današnja Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci osnovana je 1945. godine kao Knjižnica i čitaonica Narodnog fronta, ali slijednica je duge i bogate povijesti čitaonica iz 19. i prve polovice 20. stoljeća, prvenstveno Vinkovačke čitaonice, utemeljene 9. kolovoza 1875. godine u kavani Zum Kaiser von Österreich. Čitaonicu su osnovala 33 ugledna građanina Vinkovaca: Antun Lisac, okružni školski nadzornik, časnik Antun pl. Kurelec (prvi predsjednik), prof. Martin Seneković, profesori Mijo i Pero Brašnić, dr. Oton Kučera, poznati astronom i fizičar, Slavko Cuvaj, kasnije ban i kraljevski komesar, dr. Hugo Blum i drugi. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci najstarija je ustanova u Gradu. Nositelj je kulturnih aktivnosti i najvažnija podrška obrazovnom i znanstveno-istraživačkom radu u Gradu i Županiji. Knjižnica je izravno ili neizravno zaslužna za utemeljenje brojnih kulturnih ustanova i manifestacija u Gradu kao

što su Gradsko kazalište Joza Ivakić Vinkovci, Galerija likovnih umjetnosti Slavko Kopač, Radio Vinkovci, Glazbena škola Josipa Runjanina, Hrvatsko pjevačko društvo Relković, Dječje vinkovačke jeseni, Pjesnički susreti u Drenovcima (koji su se nekada organizirali u Vinkovcima). Treba istaknuti da su Vinkovci prvi grad u Hrvatskoj koji je imao dječji odjel, jer je davne 1937. godine kao dio Hrvatske čitaonice utemeljena Dječja knjižnica, koja je imala svoj fond, radno vrijeme, zaposlenika i ciljane korisnike, što su karakteristike današnjih dječjih odjela u narodnim knjižnicama. Vinkovačka je knjižnica, uz knjižnicu iz Rijeke, prva knjižnica u Republici Hrvatskoj koja je preuzela standarde moderne knjižnice. Godine 1959. građa se počela slagati prema Univerzalnoj decimalnoj klasifikaciji i uvedeno je cjelodnevno radno vrijeme. Značajno je da je Gradska (tada Narodna) knjižnica i čitaonica Vinkovci, uz knjižnice iz Rijeke i Varaždina, inicirala donošenje prvog Zakona o knjižnicama iz 1960. godine. Zakon je stupio na snagu 11. studenoga iste godine pa se danas Dan narodnih knjižnica obilježava upravo na taj datum. Svoje najteže trenutke u povijesti Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci doživjela je u noći sa 16. na 17. rujna 1991. godine, kada su je srpske snage granatirale te zapalile. Knjižnica je u potpunosti izgorjela te tako postala jedina knjižnica koja je do temelja uništena u Domovinskom ratu. Godine 2020. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci obilježila je 145 godina postojanja, a tim je povodom priređen dokumentarni film 145 godina Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci. U filmu su korišteni arhivski materijali te zabilježene izjave živućih ravnatelja Knjižnice: Vere Erl, Ane Vuković, Himze Nuhanovića, Josipe Miljak, Emilije Pezer te aktualne ravnateljice Vedrane Lugić.

- **Drugi Festival dječje knjige u Vinkovcima**

Drugi *Festival dječje knjige u Vinkovcima* održan je 28. rujna 2020. godine na Teninom salašu. Festival je otvoren Okruglim stolom na temu *Čitanje u doba epidemije covid-19*, na kojem smo aktivno sudjelovali te predstavili rad Knjižnice u doba pandemije. Istoga je dana u Ogranku Matice hrvatske u Vinkovcima održano predstavljanje novih knjiga za djecu.

- **Noć knjige**

Noć knjige manifestacija je kojom se afirmira ljubav prema knjizi i čitanju, a ujedno se tada obilježavaju i Dan hrvatske knjige (22. travnja) te Svjetski dan knjige i autorskih prava (23. travnja). Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci i ove je godine svojim posjetiteljima pružila raznovrsne sadržaje, no u nešto drugačijem obliku. Naime, zbog pandemije u kojoj smo se svi našli, događanja su održana u virtualnom obliku. Ovogodišnju Noć knjige započela su djeca, roditelji, odgajatelji i učiteljice. Svi su oni sudjelovali u *online* pripovijedanju priča, koje je

nosilo naziv *Buket priča djece, roditelja, učitelja i vrtića*. Kao i svaki put, i u ovoj Noći knjige održali smo književno predstavljanje. U *online* okruženju svoj roman *Pedeset cigareta za Elenu* predstavila je Marina Vujčić. Kako je ovogodišnja tema Noći knjige bila *Knjige koje su promijenile svijet*, svoj doprinos tome dale su i knjižničarke Gorana Hasel i Zrinka Jurić, održavši predavanje *Lektire koje su promijenile svijet*. Uslijedilo je i predavanje mr. sc. Vladimira Ćirića *Promjene prirodno-geografskih obilježja Bosuta nastale djelovanjem lokalnih i globalnih društveno-ekonomskih čimbenika*. Noć knjige u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci završila je predavanjem članova čitateljskog kluba Book Zone. Sani Gilja i Matej Delaš govorili su o knjigama koje su promijenile svijet. Unatoč zaprekama fizičkog okupljanja, građani Vinkovaca i brojni drugi u Hrvatskoj pratili su ovogodišnju Noć knjige, koja se može pogledati i nakon održavanja. Dokaz je to kako pisana riječ nema prepreka.

- **Međunarodni dan pismenosti**

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana pismenosti, u utorak, 8. rujna 2020. godine, Knjižnica je predstavila aplikaciju za pametne telefone, pod nazivom *Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci*. Radi se o aplikaciji koja pojednostavljuje komunikaciju korisnika s Knjižnicom putem pametnog telefona. Aplikacija je besplatna, jednostavna za korištenje i lako se može preuzeti preko Google Playa i App Storea na pametni telefon. Aplikacija je namijenjena korisnicima Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci, Narodne knjižnice i čitaonice sv. Benedikta Nuštar i Bibliobusa, ali mogu je koristiti i svi građani. Preko aplikacije korisnici mogu pretražiti e-katalog Knjižnice, pregledati kalendar događanja u Knjižnici, produžiti posudbu građe, rezervirati građu, provjeriti posjeduje li Knjižnica primjerak nekog naslova ili zatražiti literaturu za seminarski rad. Unutar aplikacije nalaze se i radno vrijeme Knjižnice, odgovori na česta pitanja, kontakt podatci svih odjela i službi te poveznice na stranice i profile Knjižnice na društvenim mrežama. Najzanimljivija je usluga ove aplikacije *Moja digitalna iskaznica*. Korisnik u polje upisuje svoj članski broj i generira ga u bar-kod. Tako je članska iskaznica uvijek dostupna na pametnom telefonu. Knjižnica posljednjih godina sve više prilagođava svoje poslovanje novim tehnologijama i novim generacijama korisnika. *Online* uslugama i digitalizacijom fonda Knjižnica se želi približiti korisnicima i građanima kao ustanova koja, uz svoje osnovno poslanje (mjesto susreta, izvor znanja i sjedište pismenosti), prati i moderne trendove.

- **Rimski dani**

Ove su godine *Rimski dani* oživjeli cijeli Grad. Pod motom *Inter nos fortiores – Zajedno smo jači*, održani su 4. srpnja – jedan dan, ali uistinu vrijedan! Iako je epidemiološka situacija bila nepovoljna, rimski ugođaj nije izostao, što se i naslućivalo iz ovogodišnjeg mota *Rimskih dana*. Među brojnim sadržajima izdvojili bismo: keramičarske radionice, upoznavanje s rimskim oružjem, brojne kulinarske specijalitete, rimske frizure, bajkaonicu, brojne radionice izrade rimskih alata, novčića i ukrasa. Kao i svake godine, Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci uključila se u obilježavanje *Rimskih dana*, no ovoga puta u parku Lenije, u kojemu su se odvila sva događanja. Ove je godine održana kreativna radionica izrade rimskog nakita pod nazivom *Oživimo povijest*. Djeca su crtala, izrađivala i bojila rimski nakit, a kasnije u njemu i uživala, šetajući poput rimskih careva.

- **Dan Grada Vinkovaca**

Unatoč nepovoljnoj epidemiološkoj situaciji, obilježavanje Dana grada Vinkovaca nije izostalo. Dan grada Vinkovaca obilježava se 20. srpnja, na blagdan Svetoga Ilije proroka, zaštitnika Vinkovaca. Kao i svake godine, Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci obilježila ga je izložbom. Izložba *Grad u srcu* oduševila je mnoge posjetitelje, jer je prikazala brojne običaje, stare zgrade i sve ono što podrazumijeva *zavičaj u srcu*, ali i suvremene otkucaje srca Grada.

- **Ljeto u Knjižnici**

Svake godine vrijeme ljetnih školskih praznika donosi posebnu živost u našu Knjižnicu. Školarci, dva do tri puta tjedno, dolaze na unaprijed osmišljene i isplanirane radionice. Za ovo ljeto planirane su radionice različitog sadržaja, podijeljene u tjedne cikluse, pa smo tako osmislili: Tjedan mora, Tjedan plesa, Ekotjedan, Tjedan modnih detalja, Tjedan slatkih okusa ljeta, Tjedan novina, Tjedan prirode i Tjedan kućnih ljubimaca. Sve planirane radionice nismo mogli u potpunosti realizirati, jer je koronavirus i ovdje ostavio traga. Veći dio planiranih aktivnosti ipak smo uspjeli realizirati u dvorištu Knjižnice, pridržavajući se strogo svih epidemioloških mjera.

- **Kućice za knjige**

Knjižnica sve intenzivnije nastoji svojim korisnicima pružiti lepezu kulturnih i zabavnih aktivnosti, a ovo je jedna od njih. Ovom aktivnošću želimo istaknuti koliko je čitanje važno, a na ovaj način želimo knjigu učiniti dostupnom svima. U Gradu smo na trima lokacijama

postavili kućice za knjige u kojima se nalaze knjige koje građani mogu slobodno posuditi, pročitati te vratiti. U kućicama se nalazi i letak Knjižnice koji sadržava sve važne informacije o Knjižnici i o tome što sve ona nudi. Trenutno su postavljene na Trgu bana Josipa Šokčevića, u Mirkovcima i Vinkovačkom Novom Selu. Ako projekt zaživi, planiramo postaviti kućice u svim vinkovačkim kvartovima i prigradskim naseljima kako bi usluga bila još dostupnija.

- **InBook 2020.**

Ove su se godine kulturne manifestacije našle pred izazovom, a jedna od onih koje su ga pobijedile je *InBook 2020.*, koji se odvijao od 24. do 28. kolovoza, kroz tri večeri, pod vodstvom Mije Filipov i Barbare Dujmović. Tema mu je bila *teatar apsurdna*, s kojim se sve više susrećemo, ali ga još dovoljno ne poznajemo. Kroz tri su večeri gosti i korisnici Knjižnice mogli uživati u teatru apsurdna, uz pregršt smiješnih životnih situacija. Večeri su održane u dvorištu Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci, a *led je probila* književnica Ivana Bodrožić, s kojom je 24. kolovoza održana književna večer. Nadalje, 26. kolovoza održana je *Večer smijeha s Vlatkom Štamparom*, a 28. kolovoza bio je rezerviran za *Večer poezije i kratke priče*, uz popratni program – likovnu izložbu i glazbenu svirku.

- **Vinkovačke jeseni**

Manifestacija 55. *Vinkovačkih jeseni* trajala je od 17. do 20. rujna 2020. godine, a održana je pod sloganom *Curo draga iz sokaka moga*. Ove su godine i *Vinkovačke jeseni* održane na nešto drugačiji način – KUD-ovi iz cijele Hrvatske snimljeni su te prikazani na svečanom mimohodu, na kojem su ove godine prošetali samo KUD-ovi iz Vukovarsko-srijemske županije. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, unatoč promjenama, i ove je godine bila uključena u program *Vinkovačkih jeseni*. U hodniku Knjižnice postavljena je prigodna izložba pod nazivom *Curo draga iz sokaka moga*, koja je jedinstveno dočarala jedan dio ovogodišnje teme, a sve je bilo vezano uz vinkovačkog književnika Ivana Kozarca. Također, u prostoru Vinskoga sokaka održana je radionica *Sjemenke pišu priču*, na kojoj su djeca, uz pomoć djelatnika Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci, pokazala što sve možemo sa sjemenkama. Iz njihovih je radova nastala priča o tome kako gori lampa nasred Vinkovaca i zašto se Vinkovci vole. Gostovala nam je i dr. sc. Anica Bilić, znanstvena savjetnica u trajnom zvanju i upraviteljica Centra za znanstveni rad Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Vinkovcima – 15. rujna održala je virtualno predavanje pod nazivom *Godišnja doba u hrvatskoj pejzažnoj lirici*.

- **Advent u Knjižnici**

Kao i svake godine, adventski sadržaji u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci obuhvaćali su sve uzraste – od najmlađih korisnika do odraslih. Iako nam situacija nije dopuštala okupljanja i druženja, u hodniku Knjižnice postavljena je izložba pod nazivom *Božić u Knjižnici*, koja se mogla pogledati od 1. prosinca 2020. do 10. siječnja 2021. godine. U Dječjem odjelu vladao je pravi božićni ugođaj – postavljena je božićna fotelja u kojoj su najmlađi korisnici uživali čitajući slikovnice. Odjel za odrasle pripremio je pravo iznenađenje za svoje korisnike – adventski kalendar pod nazivom *S knjigama do Badnjaka*. Svakoga je dana najsretniji korisnik bio nagrađen knjigom po izboru knjižničara.

- **Mjesec hrvatske knjige**

Mjesec hrvatske knjige tradicionalna je nacionalna manifestacija koja već 25 godina, od 15. listopada do 15. studenoga, uspješno promiče knjigu kao kulturno dobro i čitanje kao društvenu vrijednost. Povodom 50. obljetnice obilježavanja Dana planeta Zemlje, ovogodišnji Mjesec hrvatske knjige posvećen je planetu na kojem živimo, a svi programi odvijali su se pod motom *Razlistaj se!* Svečanost otvorenja održana je u novoobnovljenoj Gradskoj knjižnici Ivanić-Grad. Epidemija nije zaustavila održavanje akcija i programa, koji su velikim dijelom održani virtualno.

Od 15. listopada do 15. studenoga:

- **Knjigu vrati, zakasninu ne plati!**
- Svakoga petka u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci omogućeno je vraćanje knjižnične građe bez plaćanja zakasnine.
- **Razlistaj se!**
- izložba u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci pod ovogodišnjim motom Mjeseca hrvatske knjige
- **Pronađite nas u Knjižnici!**
- akcija besplatnog upisa učenika prvih razreda vinkovačkih osnovnih škola u Gradsku knjižnicu i čitaonicu Vinkovci
- **S Bibliobusom u prvi razred**
- akcija besplatnog upisa učenika prvih razreda osnovnih škola u Bibliobus Vukovarsko-srijemske županije (u mjestima gdje Bibliobus ima stajališta)

- **Istraživači planeta Z** sudjelovanje djece u Nacionalnom kvizu za poticanje čitanja.
- Nacionalni kviz za poticanje čitanja natjecanje je kojemu je cilj dodatno potaknuti čitanje kod mladih čitatelja. Kviz se provodi u Mjesecu hrvatske knjige, a organiziraju ga Knjižnice grada Zagreba – Hrvatski centar za dječju knjigu i Odjel za djecu i mladež s Mediotekom Gradske knjižnice. Kako je ovogodišnji Mjesec hrvatske knjige posvećen planetu Zemlji, Nacionalni kviz za poticanje čitanja nosio je naziv *Istraživači planeta Z*. Zbog nepovoljne epidemiološke situacije, za Kviz je, umjesto čitanja knjiga, trebalo proučiti ponuđene provjerene *online* izvore informacija. Ove je godine pobjednica Kviza Iva Orešković, predstavnica Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci, kojoj od srca čestitamo!
- **Jeste li znali?**
- Na Facebook stranici Narodne knjižnice i čitaonice sv. Benedikta Nuštar svakodnevno su objavljujane zanimljive i poučne činjenice o planetu Zemlji i životu na njoj.

Kronologija događanja

- 15. listopada na Facebook stranici i YouTube kanalu Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci održano je *online* putopisno predavanje Ivana Bertoka *10 000 milja Amerikom*.
- Od 15. do 22. listopada u Narodnoj knjižnici i čitaonici sv. Benedikta Nuštar mogla se pogledati izložba na temu planeta Zemlje.
- 19. listopada u Lovačkom domu Kunjevci predstavljen je program razvojnog projekta *Virtualna stvarnost u Bibliobusu 2*, upoznavanje Vukovarsko-srijemske županije kroz virtualnu šetnju. Projekt je sufinanciran sredstvima Ministarstva kulture i medija RH, Vukovarsko-srijemske županije i Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci. Namijenjen je učenicima osnovnih škola, a provodit će se putem edukativnih radionica, uz korištenje tehnologije za virtualnu stvarnost, u svim narodnim knjižnicama i osnovnim školama Vukovarsko-srijemske županije te u Bibliobusu, koji posjećuju i učenici područnih škola, koje su smještene u manjim ruralnim područjima.
- 20. listopada u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci postavljena je izložba *Jabuka – kraljica voća*, koja je sadržavala radove djece iz Dječjeg vrtića Vinkovci, PO *Naša radost*. Uz izložbu je obilježen i Svjetski dan jabuka, darovanjem jabuka najmlađim posjetiteljima Knjižnice.

- 20. listopada na Facebook stranici Narodne knjižnice i čitaonice sv. Benedikta Nuštar održano je *online* predstavljanje knjiga *Abeceda srca* i *Zapisano u vremenu* Larise Janičev-Stojanović.
- 23. listopada na Facebook stranici Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci odvijao se središnji program Mjeseca hrvatske knjige – *Minuta za čitanje*. Tijekom cijeloga dana Knjižnica je objavljivala videozapise jednogminutnog čitanja korisnika, knjižničara, pisaca i svih koji su se htjeli pridružiti akciji.
- 24. listopada u Dječjem odjelu Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci održana je radionica za predškolce na temu planeta Zemlje.
- 30. listopada u Narodnoj knjižnici i čitaonici sv. Benedikta Nuštar provedena je akcija besplatnog upisa prvašića.
- 30. listopada na Facebook stranici Narodne knjižnice i čitaonice sv. Benedikta Nuštar prikazan je videozapis učenika 4.b razreda Osnovne škole Zrinskih Nuštar i učiteljice Marije Marošević. Učenici su javno čitali pjesme posvećene jeseni.
- 5. studenoga na Facebook stranici i YouTube kanalu Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci održano je *online* predstavljanje knjige Milice Lukić i Vere Blažević Krezić *Nova vita glagolitići*.
- 7. studenoga u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci postavljena je izložba *Gljive*, koja je sadržavala radove djece iz Dječjeg vrtića Mladost Vođinci.
- Od 9. do 14. studenoga u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci, povodom Dana hrvatskih knjižnica (11. studenoga), pod motom *Knjiga dostupna svima*, provedena je akcija upisa i obnove članstva po simboličnoj cijeni od 30,00 kuna. Iskustva su pokazala kako se toga dana oko 800 korisnika učlani u Knjižnicu ili obnovi članstvo. U okolnostima pandemije koronavirusa toliki broj korisnika u prostoru Knjižnice predstavljao bi potencijalnu opasnost. Kako bi se smanjio broj korisnika koji u istom trenutku borave u prostoru Knjižnice, akcija *Knjiga dostupna svima* trajala je od 9. do 14. studenoga 2020. godine te je omogućeno i *online* učlanjenje i obnova članstva.
- 11. studenoga u Narodnoj knjižnici i čitaonici sv. Benedikta Nuštar provedena je akcija besplatnog upisa i obnove članstva.
- 12. studenoga na Facebook stranici i YouTube kanalu Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci održano je *online* predstavljanje knjige Vere Blažević Krezić Književnim radnjama za Crkvu i Domovinu.

- 12. studenoga u Narodnoj knjižnici i čitaonici sv. Benedikta Nuštar organizirana je *online* radionica *Reciklirajmo – kućica za ptice*.
- 13. studenoga na Facebook stranici Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci prikazivani su videozapisi s porukama mladih ljudi o važnosti planeta Zemlje.
- 13. studenoga na Facebook stranici Narodne knjižnice i čitaonice sv. Benedikta Nuštar igrana je *online* igra *Složi i otkrij*.
- 15. studenoga na Facebook stranici Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci objavljen je videozapis koji je prikazivao ljepotu Slavonije, u kojemu je Marko Sabljaković čitao ulomke iz pripovijetke Josipa Kozarca *Slavonska šuma*, čime je zatvoren ovogodišnji Mjesec hrvatske knjige .

- **Škola na Trećem**

Škola na Trećem naziv je projekta, odnosno nastave na daljinu za učenike od 1. do 4. razreda osnovne škole, koja se svakodnevno (radnim danom) emitira na HRT-u 3, a čiji je nositelj Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH. Projekt je pokrenut u proljeće 2020. godine, s ciljem sprječavanja širenja pandemije izazvane koronavirusom. Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci prepoznata je kao narodna knjižnica čije su usluge raznovrsne i obuhvaćaju sve dobne skupine te smo pozvani na gostovanje u emisiju za 2. razred. Zahvaljujemo učiteljici Marijani Andrišek, jednoj od koordinatorica *Škole na Trećem*, na pozivu u emisiju. U emisiji su gostovale ravnateljica Knjižnice Vedrana Lugić i voditeljica Matične službe za narodne i školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije Iva Grković, koje su učenicima 2. razreda osnovne škole, na jasan, zanimljiv i metodički primjeren način, predstavile rad Knjižnice. Govorile su o tome kada je i kako nastala vinkovačka knjižnica, o programima i projektima koji se u Knjižnici provode dugi niz godina, ali i onim novima kao što su *online* upisi, aplikacija mKnjižnica, projekt *Bebe u knjižnici*, *Lektira na drugačiji način* i sl. Predstavljena je Bibliobusna služba Vukovarsko-srijemske županije te programi i projekti koje provodi, s posebnim naglaskom na Projekt *Virtualna stvarnost u Bibliobusu*. Prikazana je i predstavljena taktilna slikovnica *Čudnovate zgode šegrta Hlapića*, koja je nastala u Dječjoj knjižnici mira, a prilagođena je slijepim i slabovidnim korisnicima Knjižnice. U emisiji je bila riječ i o tome koliko je zapravo čitanje važno te je završena čitanjem pripovijetke *Šuma ljubavi*, koja se nalazi u knjizi *Zagonetno putovanje*, autora Mladena Kušeca, koji je, nažalost, ove godine preminuo. Vinkovačka mu se knjižnica i na ovaj način zahvalila na svemu što je za nju učinio – bio je zaista čest gost i djeca su ga uvijek s nestrpljenjem očekivala.

- **Knjiga dostupna svima-dok se izoliram, nove svjetove otkrivam!**

Knjiga dostupna svima-dok se izoliram, nove svjetove otkrivam! nova je usluga Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci osmišljena s ciljem dostave omiljene literature našim korisnicima na njihov kućni prag. Ova ideja potekla je tijekom trenutne nepovoljne epidemiološke situacije, iz potrebe da se korisnicima koji su fizički spriječeni pristupiti Knjižnici uslijed izolacije/samoizolacije omogući pristup željenoj literaturi. Knjižničari pripreme traženu literaturu i dostave je na adrese korisnika, poštujući sve preporučene epidemiološke mjere. Tako zaljubljenicima u knjige pomažemo kvalitetno ispuniti slobodno vrijeme i tijekom izolacije/samoizolacije. Nova je usluga jako dobro prihvaćena, što govori kolika je zaista ljudska potreba za pisanom riječi. Uslugu nam uvelike olakšavaju različiti oblici komunikacije korisnika s Knjižnicom koji su uvedeni kako bismo korisnike lakše informirali o događanjima u Knjižnici, jednako kao i o dostupnosti novopristigle literature. Osim telefonski i e-porukom, korisnici nam se mogu obratiti i putem našeg Facebook profila, ostavljajući svoje komentare ili privatne poruke.

- **Najčitatelji u 2020. godini**

U Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci 17. prosinca 2020. godine upriličena je svečana dodjela nagrada za najčitatelje. Najčitatelji se biraju prema sljedećim kriterijima: broj pročitanih knjiga, korištenje drugih usluga Knjižnice, dugogodišnje članstvo, sudjelovanje u aktivnostima Knjižnice, razgovor s knjižničarima o pročitanim knjigama i dr.

Najčitatelji se biraju u nekoliko kategorija. Odjel za odrasle proglašava najčitatelje – odraslu osobu i srednjoškolca, Dječja knjižnica mira najčitatelje – osnovnoškolca i predškolca (čitateljsku nadu), a Bibliobus Vukovarsko-srijemske županije najčitatelje – odraslu osobu i učenika.

Najčitatelji:

- Odjel za odrasle: Želimir Fišić (odrasla osoba) i Terezija Matković (srednjoškolka)
- Dječji odjel – Dječja knjižnica mira: Lucija Kalauz (osnovnoškolka) i Eva Prkačin (predškolka)
- Bibliobus Vukovarsko-srijemske županije: Tomislav Ereš (odrasla osoba) i Ivano Turkalj (učenik).

7. OSTAVŠTINA JOSIPA KOZARCA

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci je krajem 2019. godine, zahvaljujući gospodinu Velimiru Šurini iz Zagreba, dobila ostavštinu Josipa Kozarca. Radi se o građi neprocjenjive vrijednosti kako za vinkovačku tako i za hrvatsku kulturu, a posebice povijest hrvatske književnosti. Gospodin Velimir Šurina praunuk je Josipa Kozarca koji je pomno čuvao veliku količinu izvornih dokumenata. Kako je izrazito nacionalno i kulturno osviješten, odlučio je da se Kozarčeva ostavština vrati tamo gdje povijesno i pripada – u Vinkovce.

Prvom analizom koja je obavljena u Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci došlo se do saznanja da je Knjižnica dobila 37 različitih izvornih dokumenata Kozaraca kao što su svjedodžbe, diplome, rodni listovi, krsni listovi i drugi dokumenti. Uz spomenute dokumente, u ostavštini se nalazi i 58 različitih dokumenata s rukopisom Josipa Kozarca. Radi se uglavnom o privatnim pismima i dopisnicama te o nekoliko rukopisnih pjesama. Treba spomenuti i nekoliko strojopisa koje je Kozarac potpisao. Osim rukopisa Josipa Kozarca, značajan nalaz čini i osam dokumenata s rukopisom Francike Kozarac (žene Josipa Kozarca), 21 dokument različite vrste s rukopisom Mire Kozarac (kćeri Josipa Kozarca), dva rukopisna dopisa Terezije Kozarac (majke Josipa Kozarca) i još 14 dokumenata s neidentificiranim rukopisom. Nalaze do kojih se došlo analizom kao i autentičnost rukopisa potvrdila je i prof. dr. sc. Sanda Ham s Filozofskog fakulteta u Osijeku, koja je proučila cjelokupnu ostavštinu.

U ostavštini se nalazi i 61 članak koji je izdan u razdoblju od 1890. do 1975. godine, u različitim novinskim glasilima, a govori o Josipu Kozarcu. Uz sve navedeno, gospodin Šurina poklonio je Knjižnici i čitavicu Josipa Kozarca te knjigu koju je Kozarac čitao na samrtničkoj postelji. Velimir Šurina dozvolio je i izradu reprodukcija veće količine obiteljskih fotografija koje su nepoznate javnosti. Detaljno je objasnio i rodoslovlje Kozaraca, što predstavlja prva saznanja o nasljednicima Josipa Kozarca, jer su sva dosadašnja istraživanja rodoslovlja završavala sa smrću Mire Kozarac. U 2021. godini cjelokupna će ostavština biti prvi put predstavljena hrvatskoj javnosti. Razgovori s gospodinom Šurinom su snimani te će u budućnosti također biti objavljeni.

8. OSTAVŠTINA SLAVKA MAĐERA

Marija Mađer, supruga Miroslava Slavka Mađera, Gradskoj knjižnici i čitaonici Vinkovci poklonila je suprugovu privatnu zbirku knjiga, koja se sastoji od nekoliko stotina knjiga te cjelovitu ostavštinu Slavka Mađera, koju je godinama prikupljao i čuvao brat Miroslav.

Ostavština Slavka Mađera od neprocjenjive je vrijednosti, jer je Slavko Mađer umro mlad, a samo je jedan mali dio njegovog književnog stvaralaštva objavljen zahvaljujući Miroslavu. Puno veći dio je neobjavljen, neistražen i samim time nepoznat javnosti. Marija Mađer poklonila je nekoliko stotina stranica rukopisa i čistopisa Slavka Mađera te približno toliko i strojopisa. Miroslav Slavko Mađer prije smrti je priložio i pismo u kojem kaže kako je najveći dio rukopisa još uvijek neobjavljen, a ostavština nesređena. U ostavštini se nalazi i nekoliko desetaka obiteljskih fotografija te izvornih dokumenata Slavka Mađera kao što su svjedodžba, krsni list, smrtni list i dr. Uz rukopise i strojopise, Knjižnica je dobila i sva izdanja Slavka Mađera te nekoliko stotina novinskih članka koji govore o Mađeru. Posebna je vrijednost dnevnik Slavka Mađera, a zanimljivo je da je sačuvana i njegova školska bilježnica iz matematike. Radi se o velikoj količini materijala koja će se detaljno analizirati u 2021. godini. Nakon analize, ova će ostavština postati temelj za proučavanje života i rada Slavka Mađera.

9. INFORMATIČKA OPREMA

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci koristi hrvatski umreženi i u realnom vremenu integrirani knjižnični sustav CROLIST te ukupno s Narodnom knjižnicom i čitaonicom sv. Benedikta Nuštar i Bibliobusom ima 12 licenciranih stanica, čiji trošak na godišnjoj razini iznosi 19.760,40 kn, a plaća se iz vlastitih sredstava. Ukupno ima 33 radne stanice – 15 je aktivnih za korisničke usluge i sve imaju pristup internetu, a 18 služi za redovan rad djelatnika. Knjižnica koristi i računovodstveni program KONTO, čiji trošak na godišnjoj razini iznosi 29.592,00 kn, a financira ga Grad Vinkovci. U 2020. godini utrošeno je 45.914,40 kn za informatičku opremu, u čemu je Grad Vinkovci sudjelovao s 5.000,00 kn, Ministarstvo kulture i medija RH s 14.141,00 kn, općine s 11.363,00 kn, općina Nuštar s 1.198,00 kn, a ostatak od 14.212,40 kn financirao se iz vlastitih sredstava. Svim je korisnicima omogućeno besplatno korištenje internetske mreže.

10. SURADNJA

Cilj je suradnji Knjižnicu predstaviti izvan njezinih zidova, pokazati široj skupini ljudi što sve pruža i potencijalne korisnike na različite načine privući da postanu njezini aktivni članovi.

U 2020. godini nastavljena je dugogodišnja suradnja sa svim gradskim, privatnim i vjerskim vrtićima na području Grada i Županje, sa školskim knjižničarima, učiteljima, nastavnicima i profesorima osnovnih i srednjih škola, s kulturnim ustanovama i udrugama grada Vinkovaca, Gradom Vinkovcima, Vukovarsko-srijemskom županijom, općinama, Ministarstvom kulture i medija RH, Ministarstvom znanosti i obrazovanja RH, Agencijom za odgoj i obrazovanje,

Hrvatskim knjižničarskim društvom, Društvom knjižničara Slavonije, Baranje i Srijema te Nacionalnom i sveučilišnom knjižnicom u Zagrebu.

11. MATIČNA SLUŽBA ZA NARODNE I ŠKOLSKE KNJIŽNICE VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci matična je knjižnica za narodne i školske knjižnice Vukovarsko-srijemske županije te obavlja poslove matičnosti temeljem Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti (NN 17/19, 98/19) i Pravilnika o matičnoj djelatnosti knjižnica u Republici Hrvatskoj (NN 43/01). U prilogu se nalaze zasebna izvješća: Izvješće o radu Županijske matične službe s narodnim knjižnicama u 2020. godini i Izvješće o radu Županijske matične službe sa školskim knjižnicama u 2020. godini.

12. NARODNA KNJIŽNICA I ČITAONICA SV. BENEDIKTA NUŠTAR

Već je deset godina iza nas otkako je Narodna knjižnica i čitaonica sv. Benedikta Nuštar otvorila svoja vrata javnosti. Svoje ime Knjižnica duguje činjenici da su u davnoj prošlosti postojali samostan i crkva benediktinaca na mjestu današnjeg Nuštra. Knjižnica je smještena u zgradi Doma kulture, a prostire se na površini od 180 kvadratnih metara. S radom je započela u ožujku 2010. godine, podružnica je Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci, po vrsti je narodna knjižnica i kao takva osigurava pristup znanju, informacijama i djelima mašte pomoću niza izvora i službi. Osnivač joj je Općina Nuštar. Na samom je početku odlučeno da će članarina za djecu do 18 godina biti besplatna, a odrasli će ju korisnici plaćati simboličnih 20,00 kn. Tako je nuštarska knjižnica postala jednom od rijetkih u Hrvatskoj koja djeci nudi besplatan upis, a odraslima upis po zaista simboličnoj cijeni. Također, pristup internetu, korištenje računala i usluga ispisa i kopiranja besplatni su za članove Knjižnice. Zanimljivo je pratiti kako se Knjižnica s godinama razvijala i nadopunjavala svoj fond – od početnih nešto više od 3700 jedinica knjižne građe dosegla je današnjih nešto više od 11 100. Pri izgradnji fonda uvijek se vodimo potrebama i zahtjevima korisnika, pokušavamo biti ukorak s novim izdanjima, nabavljajući raznoliku građu, a pri tom imamo na umu zastupljenost kako dječje tako i literature za odrasle i stručne literature. Što se tiče informatičke opreme, u početku je Knjižnica imala tri računala za korisnike, a danas ih ima sedam, što približno zadovoljava potrebe korisnika ako uzmemo u obzir da ih je u 2020. godini bilo 445. U proteklih deset godina ostvarene su brojne suradnje, poglavito s lokalnim udrugama, Dječjim vrtićem *Vrtuljak*, OŠ Zrinskih Nuštar i područnim školama. Tijekom godina organizirali smo brojna predstavljanja

knjiga, radionice s umirovljenicima, informatičke radionice, kreativne radionice, pričaonice i bajkaonice. Također, obilježavamo značajne datume, sudjelujemo u manifestacijama kao što su Mjesec hrvatske knjige i Noć knjige, u akcijama prikupljanja i darivanja knjigama, primjerice *Čitam, dam, sretan sam – svoju knjigu daruj i tuđe srce obraduj*. S ciljem promicanja knjige, ali i ugodnog druženja, osnovan je 2017. godine čitateljski klub Aleph. Čitateljski klub broji sedam članica, a sastaje se jedanput mjesečno. Jedna je od osnovnih vodilja podizanje razine svijesti o važnosti knjižnica i potrebama i blagodatima čitanja, stoga je bitno osvijestiti roditelje o važnosti čitanja od najranije dobi i privući djecu u knjižnice. Čitalačke se navike stječu odmalena, a najbolji su partneri u tome upravo vrtić i škola. I za kraj, valjalo bi naglasiti da je Knjižnica na raspolaganju svim članovima zajednice. Cilj joj je zadovoljiti kulturne, informacijske i obrazovne potrebe stanovnika općine Nuštar kao i stanovnika bliže i šire okolice te omogućiti ostvarenje prava na znanje i demokratski i osobni razvitak svakog građanina. U Narodnoj knjižnici i čitaonici sv. Benedikta Nuštar bilo je upisano 410 korisnika. Ukupan fond iznosio je 12 640 jedinica knjižnične građe, od čega je 11 813 knjižne, a 827 jedinica neknjižne građe. Tijekom 2020. godine nabavljeno je 658 knjiga i 44 jedinice neknjižne građe. Za nabavu građe podružnice u Nuštru utrošeno je ukupno 58.224,22 kn, od čega je 25.000,00 kn osiguralo Ministarstvo kulture i medija RH, 10.000,00 kn Općina Nuštar, 3497,50 čine vlastita sredstva od upisnina i zakasnina, a 19.726,72 kn vrijednost je donacije fizičkih osoba u knjigama. Bilo je posuđeno 3463 jedinica knjižne i 71 jedinica neknjižne građe. Realizirano je 35 događanja za djecu i 20 događanja za odrasle. Ukupan broj posjeta korisnika iznosio je 5016.

13. BIBLIOBUSNA SLUŽBA VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE

Gradska knjižnica i čitaonica Vinkovci, kao središnja županijska matična knjižnica, zadužena je zajedno sa Županijom i lokalnim upravama za uspostavu knjižničnih usluga u Vukovarsko-srijemskoj županiji. Slijedom toga, Bibliobus je 20. veljače 2006. godine započeo svoju misiju *Knjiga na vašem pragu*. Bibliobusnu službu sufinancira Županija u iznosu od 130.000,00 kn na godišnjoj razini, uz sufinanciranje 19 općina i 1 grada u kojima Bibliobus ima stajališta. Ugovori se potpisuju na godinu dana. U Vukovarsko-srijemskoj županiji od 31 administrativne jedinice (5 gradova i 26 općina) funkcionalnu narodnu knjižnicu ima svih 5 gradova i 5 općina (Drenovci, Nuštar, Babina Greda, Lovas i Gunja). Bibliobus je tijekom 2020. godine obilazio područja 20 jedinica lokalne samouprave, imao je ukupno 71 stajalište, a u 18 je općina predstavljao jedini oblik djelatnosti knjižnične usluge. U 3 općine nije postojao nikakav oblik knjižnične usluge (Gradište, Markušica, Vođinci).

- Projekt *Virtualna stvarnost (VR) u Bibliobusu 2*

Projekt *Virtualna stvarnost (VR) u Bibliobusu 2* sufinanciran je sredstvima Ministarstva kulture i medija RH i Vukovarsko-srijemske županije. Projekt je namijenjen djeci / učenicima osnovnih škola, a provodit će se putem edukativnih radionica, uz korištenje tehnologije za virtualnu stvarnost, u svim narodnim (gradskim i općinskim) knjižnicama i osnovnim školama / školskim knjižnicama Vukovarsko-srijemske županije te u Bibliobusu, koji posjećuje i područne škole, koje su smještene u manjim ruralnim područjima, a Bibliobus im je često jedina kulturna ustanova. Za provedbu Projekta napravljena je edukativna virtualno-interaktivna aplikacija i nabavljena je oprema za interaktivnost s virtualnim okruženjem. Korisnici/djeca na glavu stavljaju tzv. samostalni naglavni set (HTC Vive Focus Plus) za virtualnu stvarnost, koji im omogućava kretanje u virtualnom svijetu, a u rukama su im kontroleri, koji im omogućavaju interaktivnost u virtualnom okruženju. VR tehnologija u ovom Projektu na inovativan način simulira sadržaje iz kulture, znanosti, povijesti, zemljopisa, sporta itd., vezane za Vukovarsko-srijemsku županiju. Virtualno-interaktivna aplikacija s vremenom će se proširivati novim sadržajima. Realizacija radionica Projekta ostvaruje se suradnjom knjižničara iz Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci s učiteljima i školskim knjižničarima. Tako je učenicima omogućeno međupredmetno povezivanje nastavnih sadržaja različitih nastavnih područja pojedinih predmeta (Hrvatski jezik i književnost, Priroda i društvo, Likovna kultura, Glazbena kultura, Tjelesna i zdravstvena kultura, Povijest, Zemljopis, Biologija, Kemija...) i usvajanje znanja na zanimljiv i nov način. Edukativnu virtualno-interaktivnu aplikaciju izradila je tvrtka za računalne djelatnosti Culex d.o.o. iz Osijeka u suradnji s knjižničarima GKVK-a i djelatnicima Županije, koji su pripremili sadržaje potrebne za aplikaciju.

14. FINANCIRANJE

Rad Gradske knjižnice i čitaonice Vinkovci financiraju: Grad Vinkovci, Ministarstvo kulture i medija RH, Vukovarsko-srijemska županija, Općina Nuštar (za usluge koje vinkovačka knjižnica izvršava za Nuštar) i općine s kojima je potpisan Ugovor o sufinanciranju Bibliobusa. Usto, imamo i vlastita sredstva od upisnina i zakasnina, a primamo i vrijedne donacije u knjigama. Ukupni prihodi iz svih navedenih izvora iznosili su 4.100.412,91 kn, a rashodi 4.077.056,54 kn. Poslovanje je završeno s viškom prihoda u iznosu od 23.356,37 kn. Preneseni višak poslovanja iz prethodnih godina iznosi 28.973,00 kn, što rezultira ukupnim viškom poslovanja na dan 31.12.2020. godine u iznosu od 52.329,37 kn. U 2020. godini dvije općine

nisu izvršile svoje ugovorne obveze, u iznosu od 14.730,00 kn. Financijsko izvršenje programa u cijelosti je u Financijskom izvješću za 2020. godinu.

Ravnateljica:

Vedrana Lugić, dipl. knjiž. i prof.

KLASA: 400-02/21-02/02

URBROJ: 2188/01-14-01-21-1

Vinkovci, 16. veljače 2021. godine